

Omagiu Profesorului Crișan Mircioiu (1913-2009) **A tribute to Professor Crișan Mircioiu (1913-2009)**



Prof. dr. doc. Crișan Mircioiu,
la 93 de ani, în anul 2006.

Iată-ne vorbind la trecut despre Profesorul, Medicul, Omul, Cetățeanul CRIȘAN MIRCIOIU, despre umanistul și spiritul enciclopedic care a fost un Everest pentru azi, un Everest pentru istorie, așa cum era considerat la fiecare aniversare. Nu putem uita, de aceea, cât de optimist și cât de pus pe fapte mari era, câte își propusese să mai facă, impulsivându-i și pe alții să-i urmeze exemplul. Ne lipsește, apoi, cel care ne-a fost venerabil contemporan, „campion de longevitate” și patriot desăvârșit, care ne-a îmbogățit viața cu înțelepciunea, cu considerațiile-i savante, cu bonomia și umorul său de calitate, cu talentul de a oferi celor care i-au greșit înțelegerea și iertarea sa. Asemenea oameni, capabili să ofere momente prețioase, care să îmbogățească viața și să lumineze cerul Cetății, au devenit tot mai rari. Cum tot mai rari sunt aceia pentru care, asemenea medicului, muzicianului, gânditorului și filosofului Albert Schweitzer – personalitate dragă lui Crișan Mircioiu, căreia i-a și închinat, în 1983, o carte apărută la Editura Dacia – „respectul vieții nu este decât o invitație la apropiere și la cunoașterea omului, la omenie”. I-a învățat pe studenți să nu vadă în pacient un caz, ci un om. Un om pentru oameni, alături în suferință dar și la bucurie, alături la veghea și așteptarea celor ce și-au pus speranțele în medicul care salvează. Și totul raportat la faptele de zi cu zi prin măsura Binelui, la idealuri și la visele ce înaripează.

Despre omenie, despre omenia care l-a animat pe Crișan Mircioiu o viață întreagă, vorbesc cărțile, inițiativele, faptele sale și o mărturisire, dintre multele, pe care ni le-a lăsat peste timp: „Am fost întotdeauna împotriva urii, a invidiei, a dușmăniei, în mod deosebit între medici și mai ales împotriva acelor abilități machiavelice și tribulații cameleonice despre care vorbește cu dispreț profesorul Ion Goia, înțelegând că membrii breslei chirurgicale reprezintă o mare familie, dacă nu o mare echipă, iar cei ai unei clinici,

cum era Clinica Chirurgicală I cu atât mai mult. Despre acestea am vorbit de câte ori am avut ocazia, stăruind asupra apropierii și cunoașterii între chirurghi, umblând peste tot la reuniunile de chirurgie, ca să-i cunosc; mai ales de la momentul împlinirii unei vârste înaintate (în anul 2004 împlinisem 91 de ani, iar acum, în 2006, am împlinit 93 de ani) sunt convins de veridicitatea acestei atitudini, privită și ca o luptă împotriva singurătății. În acest sens, fără falsă modestie, îmi revendic meritul de a fi fost unul dintre aceia care i-au făcut pe chirurghi să se cunoască între ei, să se apropie, poate, să nu-i mai încerce invidia, realizând pași spre acea mare familie a chirurgiei, care reprezintă, oriunde există, și mai ales la noi, o nobilă forță românească de progres”. Un destin, un crez, o viață – sintetizate genial în poezia *Avem atâtea Everesturi*, pe care Crișan Mircioiu ne-a lăsat-o ca unic și irepetabil semn de prietenie: „Atât de multe Everesturi / Avem în viață de atins, / Că foarte multe dintre ele, / Îți par, întâi, de necuprins. / Și-ajungi la ele numai dacă / Spre vârful nalt tu năzuiești, / Și-ncerci de-atâtea ori cuprinsul, / Pîn’ ce la urmă izbândești”.

Curriculum Vitae

Buna pregătire școlară și educația aleasă dobândită în familie i-au permis tânărului Crișan Mircioiu, originar din orașul Câmpina, județul Prahova, în anul 1930 și să se înscrie la Facultatea de Medicină la Cluj. Marcat de o productivă autorevelație rezultată din contactul datului său subiectiv originar cu atmosfera intelectual-universitară clujeană, domnia sa este între anii 1930 și 1936 un hotărât și ambițios student al facultății de medicină din Cluj. În anul 1937 Crișan Mircioiu își susține teza *Calculoza vezicală*, cu calificativa „Magna cum laudae”.

În același an, în viața tânărului medic chirurg intervine un alt eveniment fericit cu vădite repercusiuni benefice și în planul carierei. Acest eveniment survine în urma unei romantice idile, consumată în ultimii ani de studenție și finalizată prin căsătoria cu Ileana Ghibu, fiica eminentului cărturar și patriot român Onisifor Ghibu, nașul la căsătoria celor doi tineri nefiind altul decât ... Octavian Goga.

Pe lângă căsnicia rezultată în urma căsătoriei, Crișan Mircioiu a stabilit o legătură trainică și durabilă cu Onisifor Ghibu, care i-a potențat și i-a sporit afirmarea de sine și al cărui anturaj protector a depășit cu mult simplul grad de rudenie. De altfel, această înrăurire exemplară, pe care medicul Crișan Mircioiu a simțit-o din plin și pe care o evocă și acum cu adâncă și verosimilă emoție, l-a stimulat, obligându-l oarecum să atingă altitudinea pe care Onisifor Ghibu, prin prestigiul său intelectual și moral, o deținea în epocă.

În anul 1937 în activitatea profesională ca medic consultant la Casa de Asigurări Sociale, concomitent fiind numit ca preparator de chirurgie, trecând, pentru

a-și perfecționa pregătirea, pe la catedrele mai multor mari profesori: Victor Papilian (anatomie umană), Iuliu Hațieganu (Clinica Medicală I), Cristea Grigoriu (Clinica Ginecologică) și Titu Vasiliu (anatomie patologică).

Cu activitatea operatorie propriu-zisă se întâlnește și se familiarizează începând din anul 1938, lucrând ca chirurg în sălile de operație, în saloanele, dar și în serviciul de gardă de la Clinica de Chirurgie I, la a cărei conducere se afla atunci Alexandru Pop, primul său maestru în chirurgie, însușindu-și serios chirurgia generală și chirurgia de urgență.

În timpul perioadei de refugiu la Sibiu, în anii celui de-al doilea război mondial, a cunoscut direct experiența frontului, fiind mobilizat ca medic și intervenind salvator în cazurile disperate ale atâtor victime, școala războiului consolidându-i opțiunea pentru chirurgie. Pentru activitatea sa din război a fost decorat cu ordinele: „Steaua României” cl. a V-a „Cavaler”, cu panglică de virtute militară, „Coroana României” și cl V-a „Cavaler”, cu panglică de virtute militară și Crucea „Regina Maria” cl. a II-a.

Urmărind introducerea cunoștințelor de chirurgie în complexul de pregătire a medicului prin cursuri, demonstrații și secundariat, a acordat o atenție majoră cursurilor și stagiilor de clinică chirurgicală generală, semiologie și propedeutică chirurgicală, patologie chirurgicală, chirurgie de urgență, cu insistență asupra patologiei abdomenului acut.

Temeinic ancorat în activitatea didactică, s-a consacrat, pe toate treptele evoluției sale ierarhice de la preparator (1938), apoi asistent, șef de lucrări, conferențiar și profesor prin concurs la Clinica de Chirurgie I (1970), învățământului superior medical de înaltă calitate practicat la Institutul de Medicină și Farmacie din Cluj.

Doctor în medicină cu teza *Contribuții clinice și experimentale la studiul ulcerului peptic postoperator*, doctor docent în științe medicale din anul 1973 și conducător de doctoranzi din anul 1977 în specialitatea chirurgie, profesorul Crișan Mircioiu a desfășurat și o susținută activitate științifică concretizată în peste 900 de lucrări științifice și comunicări prezentate în diverse reviste de specialitate și la diferite reuniuni și manifestări de profil, din țară și de peste hotare.

Lucrările abordează un larg spectru problematic, cu incidență chirurgicală, profilat în extenso pe: tiroidă, torace, glandă mamară, esofag, patologie abdominală - boala ulceroasă, patologia ficatului și a căilor biliare, patologia intestinului subțire și gros, patologia cancerului, chirurgia de urgență, precum și probleme de ordin general referitoare la deontologia și responsabilitatea chirurgical-medicală și istoria medicinei.

De numele său se leagă și o serie de lucrări prin care a contribuit la dezvoltarea esofagoplastiilor în stenozele esofagiene postcaustice, la lărgirea indicațiilor de vagotomie în tratamentul bolii ulceroase, la studierea și cunoașterea ulcerului duodenal perforat, de asemenea, la cunoașterea ulcerului peptic postoperator în legătură cu care are o teză de doctorat fundamentală, la lărgirea indicațiilor operatorii în patologia căilor biliare extrahepatice. Este vorba de colecistite și în special de cele acute, mergând până la problema indicațiilor operatorii în problema suferințelor funcționale, de tipul diskineziilor biliare;

la lărgirea indicațiilor de exereză în boala canceroasă; subliniez metoda personală, originală, de „gastrectomie totală cu gastroplastie prin interpoziție esofagoduodenală de ansă jejunală, cu rezervor”, publicată în volumul VI, *Abdomenul*, sub redacția profesorului L. Juvara, din *Tratatul de chirurgie*, sub redacția profesorului E. Proca (1986). Cu real interes și pasiune, profesorul Crișan Mircioiu s-a aplecat și asupra patologiei și tratamentului chirurgical al abdomenului acut și asupra cercetărilor de chirurgie experimentală; rezultatele muncii sale, obținute atât pe plan teoretic cât și practic, sunt recunoscute în bibliografia chirurgicală de bază.

În panoplia lucrărilor de specialitate, la care profesorul Crișan Mircioiu și-a adus contribuția, se includ:

- *Cursul de chirurgie generală*, sub redacția profesorului A. Nana, xerografiat, în 3 volume (1953-1955);

- *Manualul unic de chirurgie*, sub redacția academicianului N. Hortolomei și a profesorului I. Țurari (1955);

- *Noul tratat de patologie chirurgicală*, sub redacția profesorului Th. Burghel, în 7 volume (1975);

- *Tratat de patologie chirurgicală*, sub redacția profesorului E. Proca, volumul VI, *Abdomenul*, sub redacția profesorului L. Juvara;

- *Tumorile stomacului* (1986);

- *Curs de patologie chirurgicală*, 2 volume, sub redacția profesorului G.N. Ionescu, xerografiat (1983-1985);

- *Progrese în chirurgie*, sub redacția profesorului Th. Burghel (1971) și *Profilaxia*, sub redacția profesorului O. Fodor (1978);

- *Cancerul glandei mamare*, xerografiat, 1978. Sunt de remarcat și o serie de colaborări la volume cu teme medico-culturale și cultural-științifice: *Clasic și modern în învățământul superior*, sub redacția profesorului Gh. Marinescu;

- *Medicina contemporană*, sub redacția profesorului C. Gh. Marinescu;

- *Medicină și societate*, sub redacția profesorului C. Gh. Marinescu;

- *Retrospective medicale*, sub redacția doctorului Gh. Brătescu; *Energetica - Investigații în domeniul energiei; Pedagogie universitară. Tradiție și modernitate. Experiențe și exigențe*, sub redacția profesorului C. Gh. Marinescu;

- *Interdisciplinaritate și dialog în științele medicale și medico-sociale*, sub redacția profesorului C. Gh. Marinescu și R. Duda.

Specialist emisiv în medicină, cu o mare putere de observație în lumi diverse, stăpânit de vigoarea dialogului, profesorul Crișan Mircioiu a depășit cu abilitate și diplomație greutățile vieții și obstacolele vremurilor, inserându-se profund în factualitatea vieții, în prozaicul rosturilor și permanențelor realității .elujene.

Instinct suveran de altruism și dăruire de sine, acest doctor angelicus a avut și a manevrat, pe lângă instrumentarul chirurgical, și condeiul vigilent la temperatura vieții cultural-artistice și mondene a Clujului.

Publicist-scriitor cu talent, Crișan Mircioiu a scris articole și cronici vioaie și emoționante, a realizat interviuri cu mari figuri ale științei și culturii, toate rod al contactului real și multiplu cu viața, semnând în decursul timpului în numeroase ziare și reviste: „Tribuna”, „Steaua”, „Făclia”, „Vatra”, „Forum”, „Familia”, „Contemporanul”, „Adevărul

de Cluj”, „Mesagerul transilvan”, „Românul” etc.

Facilitatea de expresie francă și colorată, grefată pe un fluid talent narativ, este relevantă și pentru scrierile sale care emană patetism retoric și un profund filon romantic, iscusița scriitoricească dându-și măsura în cărți precum:

- *Chirurgia secolului al XX-lea* (În colaborare cu A. Nana, 1972);

- *Miniaturi și Poezie - Picu Pătruț (1818-1872), poet, pictor și muzician, țaran din Sălișteța Sibiului*, în colaborare cu O.O. Ghibu, (1973);

- *Albert Schweitzer* (1983);

- *Omagiu Iuliu Hațieganu*, xerografiat (1985);

- *Omagiu Victor Papilian la 100 de ani de la naștere*, xerografiat (1988);

- *Ștefan Micle*, în colaborare cu N. Trifoi (1999);

- *Theodor Billroth și chirurgia* (2001);

- *Onisifor Ghibu - la a 20-a aniversare a Universității Daciei Superioare* (2001);

- *Școala c/ujeană de chirurgie* (2003).

Gândirea sa receptivă i-au atras calitatea de membru al unor înalte societăți științifice naționale și internaționale, precum și dobândirea unor prestigioase titluri științifice: Membru Emerit al Academiei de Științe Medicale, Doctor Honoris Causa al Universității Oradea (2000), Ordinul Național „Steaua României” în grad de cavalier (2003),

Doctor Honoris Causa al Universității de Medicină din Constanța (2003); Doctor Honoris Causa al Universității de Medicină din Târgu-Mureș (2004) etc.

Activează de asemenea în cadrul Universității Populare Cluj-Napoca încă din anul 1963. Ca director de studii, conducător de curs, prorector și, din 1977, rector, a acordat o mare atenție acestei activități, văzând în Universitatea Populară una dintre importanțele instituții cu un rol deosebit în ridicarea culturii de masă.

Impregnat cu rigoarea în flexibilă a necesității, Crișan Mircioiu a intervenit prin diagnostic și tratament chirurgical investigând etiologia bolilor și remediile optime, luptând visceral cu suferința și cu imperfecțiunile care atentează la viață, dovadă mulțimea celor înscriși pe lista bolnavilor săi, din care cu mulți se întâlnea pe stradă și care se bucurau să-l revadă.

Infrastructura afectivă a conștiinței lui Crișan Mircioiu s-a bazat pe sentimentul fundamental al vieții, al încrederii în om și în cultivarea disponibilităților filantropice ale acestuia în făurirea binelui.

Interesul pe care profesorul Mircioiu l-a arătat constant educației fizice și sportului va fi evocat în articolul alăturat.

Redacția